

مقدمه‌ای سریع بر جاوااسکریپت

سید کاوه احمدی

مقدمه

- جاوا اسکریپت یکی از زبان‌های مهم برنامه‌نویسی وب و سمت کلاینت است که در سال ۱۹۹۵ معرفی شده است و وظیفه ابتدایی آن فقط معتبرسازی عناصر فرم بود.
- از لحاظ `syntax`، جاوااسکریپت مثل `C` می‌باشد.
- اما به طور کلی با آن فرق دارد.
- در جاوا اسکریپت، توابع می‌توانند به عنوان داده به کار روند: به تابع‌های دیگر به عنوان پارامتر ارسال شوند و یا مقدار `return` یک تابع باشند.
- بازگشت یک تابع به عنوان مقدار `return` تابعی دیگر، سبب ایجاد مبحث فوق‌العاده حرفه‌ای به نام `closure` می‌شود.
- یکی از کارهایی که کلاژرها برای ما انجام می‌دهد، بالا بردن قابلیت‌های جاوااسکریپت در برنامه‌نویسی شی‌گرا می‌باشد.

- می‌توانید کلیه کدهای جاوااسکریپت خود را درون یک فایل خارجی با پسوند `.js` ذخیره نمایید و آن‌را در صفحاتی که نیاز دارید، داخل نمایید.

– `<script type="text/javascript" src="scripts.js"></script>`

- استفاده از فایل‌های جاوااسکریپت خارجی شدیداً توصیه می‌شود.

کلیات اصلی زبان

- حساسیت نسبت به حروف

– جاوااسکریپت نسبت به حروف بزرگ و کوچک حساس است.

- فضاهاى سفید

– جاوااسکریپت از فاصله‌ها (`space`)، تب‌ها (`tab`)، و خطوط جدید (`newline`)،

صرف نظر می‌کند. شما مختارید هر طور که می‌خواهید کدتان را فرمت کنید.

- عبارات جاوااسکریپت، توسط یک سمی کولن (;) به پایان می‌رسند.
- اگر هر خط از کد جاوااسکریپت، درون یک خط جداگانه قرار دارد، می‌توان از این سمی کولن صرف‌نظر کرد.
- صرف‌نظر کردن از سمی کولن‌ها، کار خوبی نیست.

توضیحات

- `// slashslash line comment`
- `/*
 slashstar
 block
 comment
*/`

- قبل از استفاده از متغیرها، بهتر است آن‌ها را تعریف کنیم. این کار توسط `var` انجام می‌شود.
- متغیر بدون نوع هستند و در زمان‌های مختلف می‌توانند مقادیر مختلفی داشته باشند
- `var a1 = 'Hello Word!';`
- `a1 = 55;`

- اولین کاراکتر یک متغیر می‌تواند حرف، `_` یا `$` باشد
- سایر کاراکترها علاوه بر بالایی‌ها می‌تواند عدد نیز باشد.
- `var test;`
- `var $test;`
- `var $1;`
- `var _test2;`

■ در جاوا اسکریپت پنج نوع اصلی وجود دارد:

– **undefined, null, boolean, number, string**

نوع داده **undefined**

■ این نوع فقط شامل یک مقدار می‌شود **undefined**. متغیری که اعلان می‌شود ولی مقداردهی اولیه نمی‌شود به صورت پیش فرض از نوع است.

- عملگر `typeof` یک پارامتر می‌گیرد (یک متغیر یا یک مقدار) و نوع آن را باز می‌گرداند

```
var oTemp = 5;

alert (typeof oTemp) ; //outputs number
```

نکته

- متغیری که اعلان می‌شود و مقدار نمی‌گیرد با متغیری که اصلاً اعلان هم نشده است کاملاً متفاوت است. هر چند که عملگر `typeof` بین این دو تفاوتی قائل نمی‌شود. و برای هر دو متغیر مقدار `Undefined` را باز می‌گرداند.

```
var oTemp ;
alert(typeof oTemp) ; // outputs "Undefined"
alert(typeof oTemp2) ; // outputs "Undefined"
```

- استفاده از `oTemp2` در هر جایی به جز `typeof` منجر به رخ دادن خطا می‌شود.

```
//make sure this variable isn't defined
//var oTemp2;
//try outputting
alert(oTemp2 == undefined); //causes error
```

- مقدار `undefined` زمانی که یک تابع مقداری را برنگرداند هم بازگردانده می‌شود.

```
function Testfunc () {
    // leave the function blank
}
alert(TestFunc() == undefined); //outputs "true"
```

نوع داده `null`

- یک مقدار ویژه می‌گیرد: `null`

- از نظر جاوااسکریپت نوع `undefined` یکی از مشتقات `null` است:

```
- alert(null == undefined); //outputs "true"
```

- اگر چه این دو معادل یکدیگرند اما معانی خاصی دارند:

- `undefined` موقعی به یک متغیر نسبت داده می‌شود که اعلان شود ولی مقداردهی نشود. در حالی که متغیری وقتی از نوع `null` است که شامل شیء ای باشد که وجود ندارد.

- انواع اصلی `boolean`، `number` و `string` اشیای کاذب هستند، به این معنی که که دارای خصوصیت‌ها و متدهای مشترک و منحصر به فردی می‌باشند.

– به عنوان مثال برای بدست آوردن طول یک رشته می‌توان از خاصیت `length` استفاده کرد

```
var sColor = "blue" ;  
alert (sColor.length) ; //outputs "4"
```

تبدیل به رشته

- سه نوع داده‌ی `boolean`، `number` و `string` متدی به نام `toString()` برای تبدیل به رشته دارند.
- این متد برای متغیرهای از نوع `boolean` یکی از مقادیر `"true"` یا `"false"` را بسته به مقدار متغیر بر می‌گرداند.
- برای متغیرهای از نوع `number` رشته‌ای حاوی آن عدد را بر می‌گرداند.

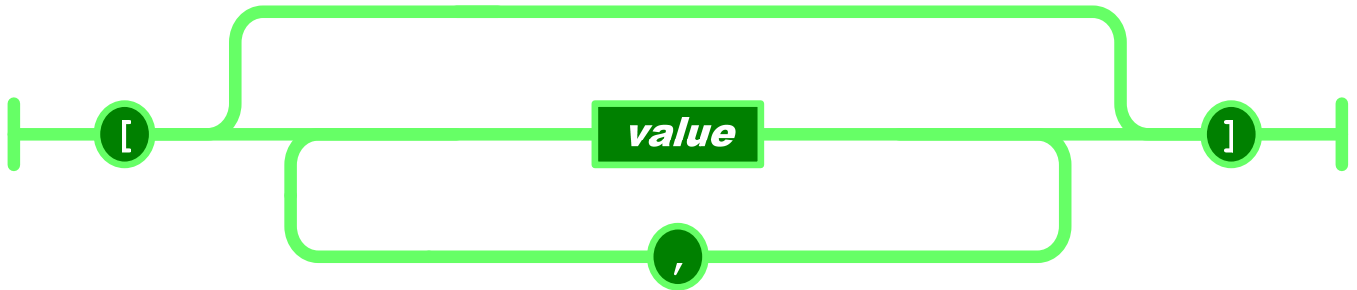
- **parseInt()**
- **parseFloat()**

```
- var iNum1 = parseInt("1234blue"); //1234
- var iNum3 = parseInt("22.5"); //22
- var iNum4 = parseInt("blue"); //NaN

- var fNum1 = parseFloat("1234blue"); //1234.0
- var fNum3 = parseFloat("22.5"); //22.5
- var fNum4 = parseFloat("22.34.5"); //22.34
- var fNum6 = parseFloat("blue"); //NaN
```

روش دیگر تبدیل نوع

- **Boolean()**
- **Number()**
- **String()**

■ تعریف آرایه

- `var aValues = new Array();`
- `var bValues = new Array(20);`

```
- var aColors = new Array();  
- aColors[0] = "red";  
- aColors[1] = "green";  
- aColors[2] = "blue";
```

یا: ■

```
- var aColors = new Array("red", "green", "blue");
```

یا: ■

```
- var aColors = ["red", "green", "blue"];
```

کار با آرایه

■ به دست آوردن طول آرایه

```
- aColors.length
```

■ تبدیل رشته به آرایه

```
- var sColors = "red,green,blue";
```

```
- var aColors = sColors.split(",");
```

```
var aColors = ["red", "green", "blue"];  
alert(aColors.toString()); // "red,green,blue"  
alert(aColors.valueOf()); // "red,green,blue"  
alert(aColors.toLocaleString()); // "red,green,blue"
```

join

```
var aColors = ["red", "green", "blue"];  
alert(aColors.join(", ")); // "red,green,blue"  
alert(aColors.join("-spring-")); // "red-spring-green-spring-blue"  
alert(aColors.join("] [")); // "red][green][blue"
```

```
var aColors = ["red", "green", "blue"];
var aColors2 = arr.concat("yellow", "purple");

// "red,green,blue,yellow,purple"
alert(aColors2.toString());

// "red,green,blue"
alert(aColors.toString());
```

مرتب‌سازی آرایه

```
var aColors = ["red", "green", "blue"];
aColors.reverse();
alert(aColors.toString()); // "blue,green,red"

var aColors = [3, 32, 2, 5]
aColors.sort();
alert(aColors.toString()); // "2,3,32,5"
```

حذف و درج در میانه‌های آرایه

حذف دو عنصر اول آرایه `arr`

```
- arr.splice(0, 2);
```

درج بدون حذف

درج عناصر در موقعیت ۲ آرایه

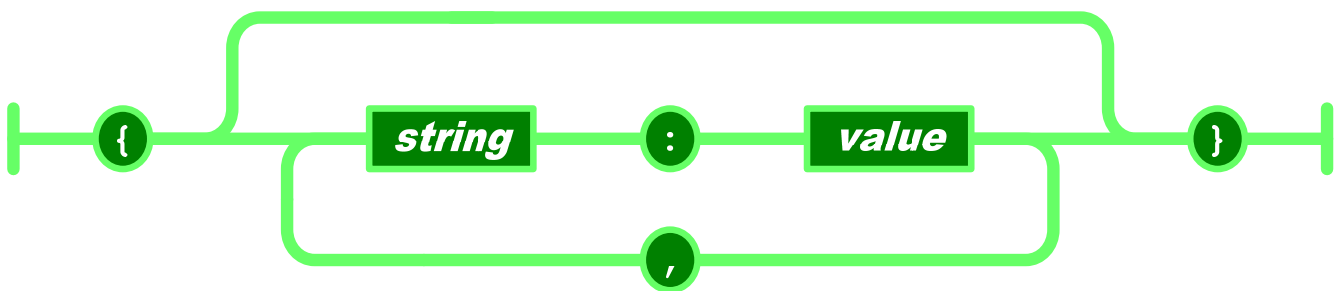
```
- arr.splice(2, 0, "red", "green")
```

درج همراه با حذف

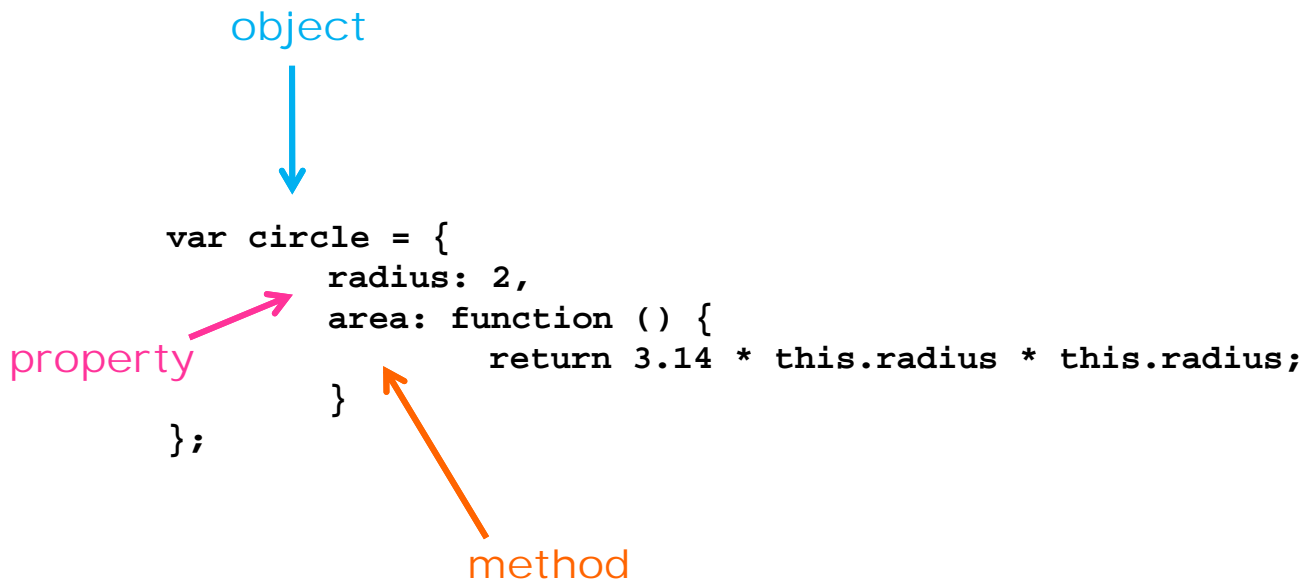
حذف عنصر موقعیت ۲ و درج از همان موقعیت

```
- arr.splice(2, 1, "red", "green")
```

شی

اشیا: خصوصیت‌ها، متدها و `this`

اشیا: خاصیت‌ها، متدها و `this`

- `alert(circle.radius); // 2`
- `alert(circle.area()); // 12.56`

- `if/else if/else`
- `switch`
- `while`
- `do/while`
- `for`
- `for/in`
- `break`
- `continue`
- `return`
- `throw`
- `try/catch`
- `with`

for

- توسط این حلقه، می‌توان به عناصر یک آرایه دسترسی پیدا کرد.

```
for (var i = 0; i < array.length; i += 1) {  
  // within the loop  
  // i is the index of the current member  
  // array[i] is the current element  
}
```

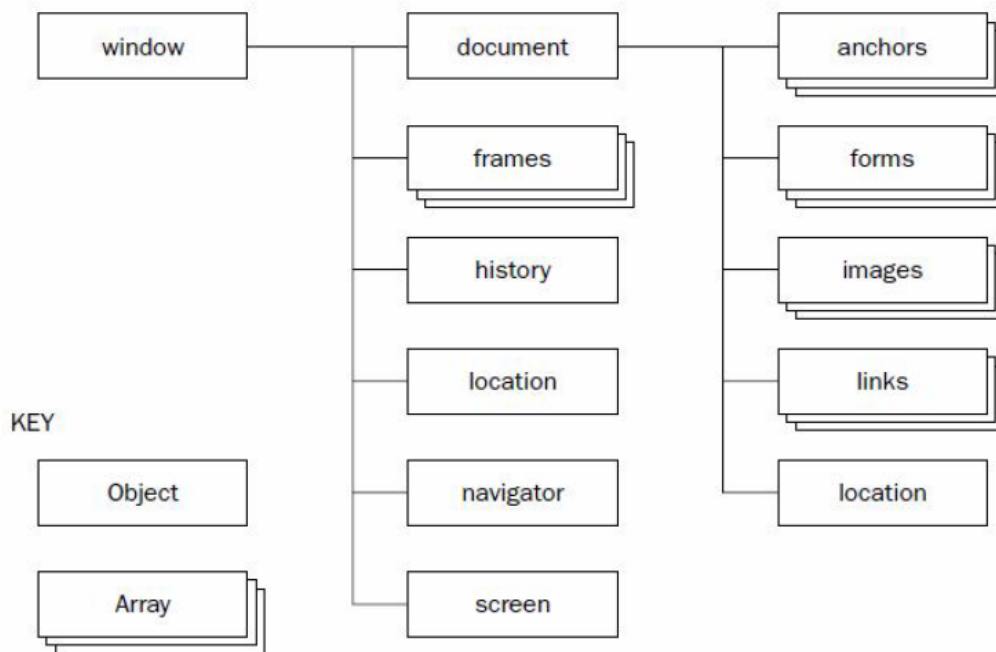

- توسط این حلقه، می‌توان به خاصیت‌های یک شی دسترسی پیدا کرد.

```
for (var property in object) {  
    // within the loop  
    // property is the key of current member  
    // object[property] is the current value  
}
```

```
var person={fname:"John",lname:"Doe",age:25};  
  
for (x in person) {  
    txt=txt + person[x];  
}
```

BOM (Browser Object Model)

- BOM اشیایی که با پنجره ی مرورگر ارتباط و تعامل مستقیم دارند را فراهم می کند

شی window

- پنجره ی مرورگر را شامل می شود اما نه لزوما محتوایی که در آن نمایش داده می شود.
- از این شی برای جابجایی، تغییر اندازه و دیگر اثرات بر روی پنجره ها استفاده می کنیم
- `moveBy(dx,dy)`: جابجایی مرورگر نسبت به موقعیت فعلی
- `moveTo(x,y)`: جابجایی نقطه بالا-چپ مرورگر به موقعیت مشخص شده
- `resizeBy(w,h)`: تغییر اندازه پنجره مرورگر نسبت به اندازه فعلی
- `resizeTo(w,h)`: تغییر اندازه پنجره مرورگر با مقادیر مشخص شده

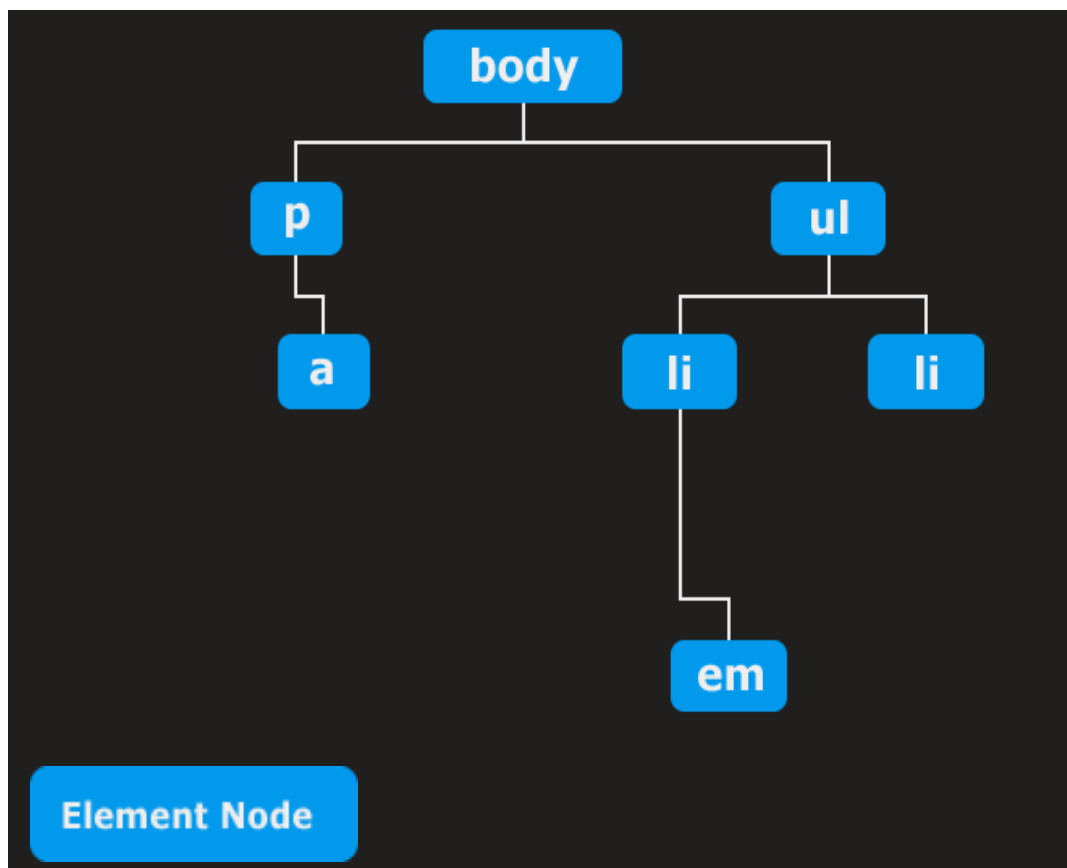
■ شی window دارای ۵ شی مهم و اصلی است که با کمک این اشیا می توان تمام فرآیندها را در صفحه کنترل کرد:

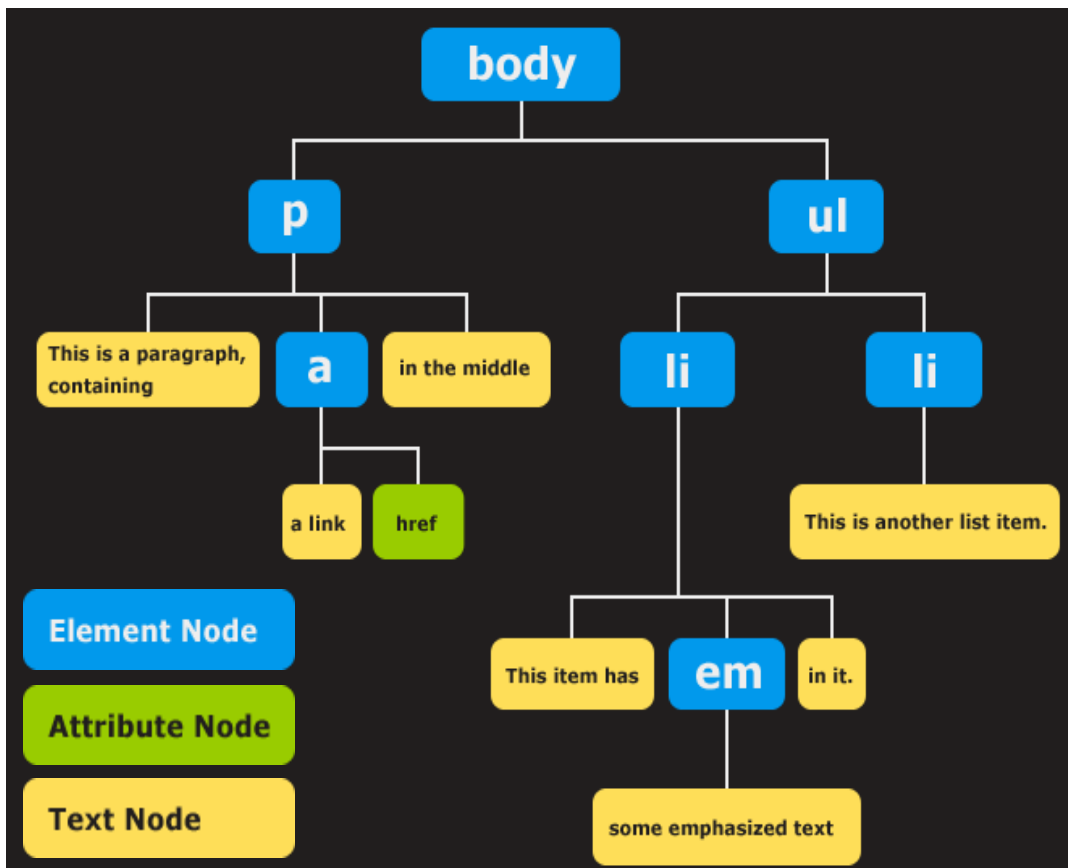
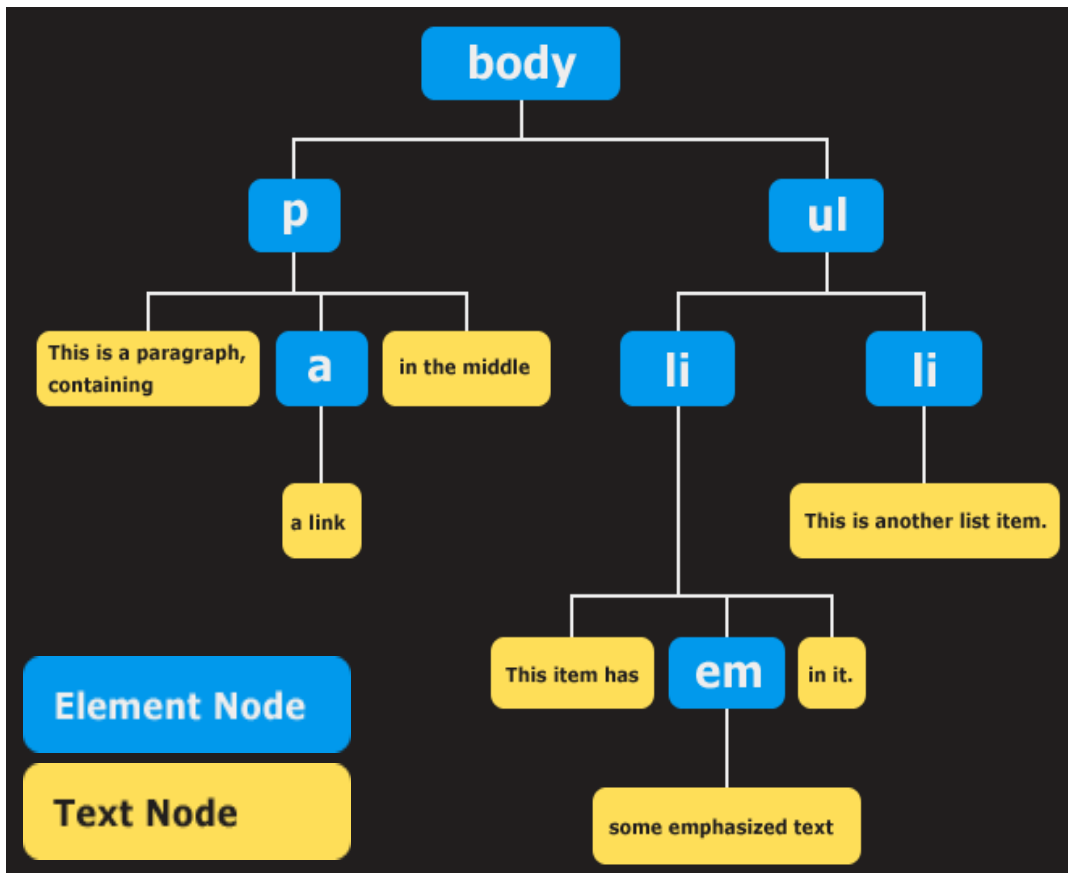
- Document
- Location
- History
- Navigator
- Screen

DOM

- هر سند اچ تی ام ال، در جاوا اسکریپت، یک مدل درختی دارد.
- این مدل درختی را DOM می نامند.
- توسط DOM، می توان المان های موجود در اچ تی ام ال را ویرایش کرد.

```
<body>
  <p>
    This is a paragraph, containing
    <a href="#">
      a link
    </a>
    in the middle.
  </p>
  <ul>
    <li>
      This item has
      <em>
        some emphasized text
      </em>
      in it.
    </li>
    <li>
      This is another list item.
    </li>
  </ul>
</body>
```


■ تنها شی مشترک بین مدل‌های DOM و BOM

– این شی به ارائه اشیا و خصوصیات و متدهایی برای کار کردن با تمام عناصر سند ها، مانند فرم ها و پیوند ها و کلید ها و ... می پردازد

■ این شی دارای یک مجموعه از خصوصیات مجموعه‌ای برای دسترسی به انواع عناصر داخل

صفحه است

توضیحات	مجموعه
دسترسی به لینک های صفحه	anchors
دسترسی به تمامی عناصر embed صفحه	embeds
دسترسی به تمامی فرم های صفحه	forms
دسترسی به تمامی عناصر عکس صفحه	images
دسترسی به تمامی لینک های صفحه	links

■ هر مجموعه می‌تواند بوسیله‌ی عدد یا نام، **index** گذاری شوند. به این معنی

که شما می‌توانید به صورت زیر به اولین عنصر عکس صفحه دسترسی داشته باشید:

– `document.images[0];`

– `document.images['image-name'];`

■ می‌توانیم به آدرس تصاویر نیز دسترسی داشته باشیم:

– `document.images[0].src`

■ برای چاپ یک متن

- `document.write('Hello!');`
- `document.writeln('Hello!');`

دسترسی به المان‌ها

- `document.getElementById`
- `node.getElementsByTagName`
- `node.getElementsByClassName`

document.getElementById

■ از این متد، برای دستیابی به المانی با یک `id` خاص، استفاده می‌کنیم.

```
– var e = document.getElementById('element_id');
```

document.getElementsByTagName

■ این متد، برای دستیابی به تمامی المان‌هایی از یک نوع خاص، براساس نام تگ، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

■ المان‌های به‌دست آمده، به صورت یک آرایه هستند.

```
■ var es = document.getElementsByTagName('element_tagname');
```


با المان‌ها چه کار کنیم؟

- پرسش مهم این است: با این المان‌ها که در جاوااسکریپت به دست آوردیم، چه کار کنیم؟

- جواب بسیار ساده است: هر کاری که دلتان می‌خواهد می‌توانید با آن‌ها انجام دهید.

- حذف آن‌ها

- کپی کردن آن‌ها

- دسترسی به خاصیت‌ها

- تنظیم استایل‌ها

- دسترسی به محتوای آن‌ها

innerHTML

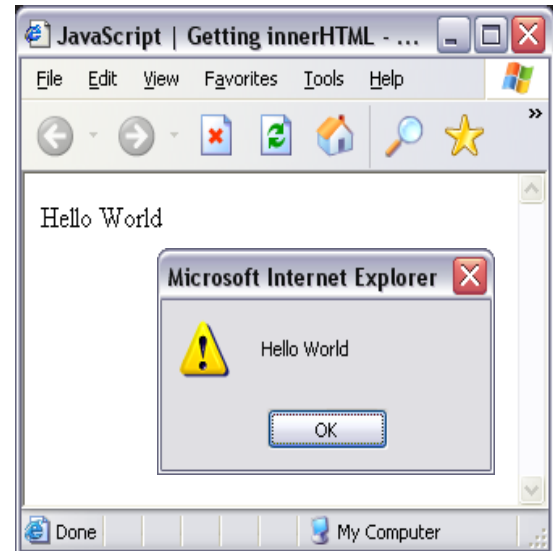
- از این خاصیت، برای دسترسی به محتوای یک المان استفاده می‌کنیم.

- می‌توان محتوای المان را نیز، تغییر داد.

- این خاصیت جزء استانداردهای DOM نیست

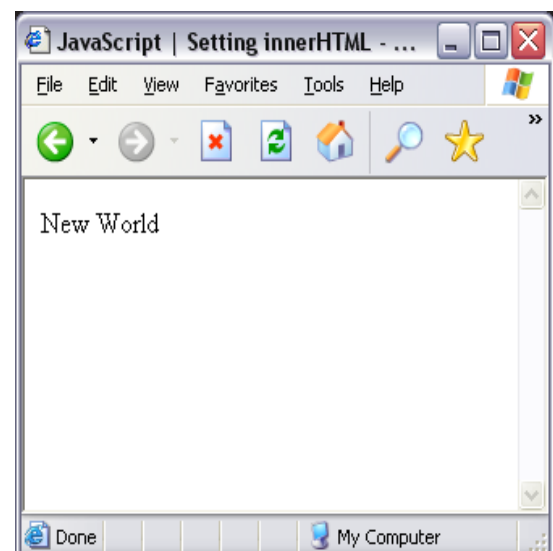
```
<body>
  <p id="para">Hello World</p>

  <script type="text/javascript">
    var e = document.getElementById('para');
    alert(e.innerHTML);
  </script>
</body>
```



```
<body>
  <p id="para">Hello World</p>

  <script>
    var e = document.getElementById('para');
    e.innerHTML = 'New World';
  </script>
</body>
```



```
<div>
  <a href="http://google.com/">Google</a>
</div>
<div>
  <a href="http://yahoo.com/">Yahoo!</a>
</div>
```

```
var links = document.getElementsByTagName('a');
for (var i = 0; i < links.length; i++) {
  alert(links[i].innerHTML);
}
```

```
var links = document.getElementsByTagName('a');
```

links[0]

the **a** element for "Google"

links[1]

the **a** element for "Yahoo!"

دسترسی به خاصیت‌های یک المان

element.property

className

htmlFor

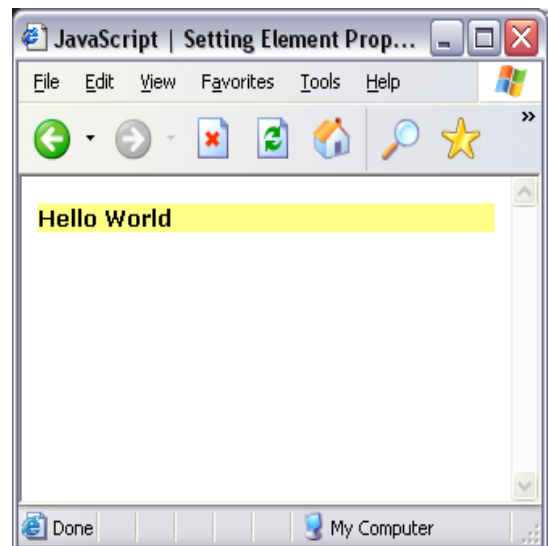
```
<p>
  <a href="http://yahoo.com/" id="ya">
    fantazio
  </a>
</p>

<script>
  var link = document.getElementById('ya');
  alert(link.href);
</script>
```

```
<style type="text/css">
  #special {
    background: #ff8;
    font: bold 10pt Verdana;
  }
</style>
```

```
<p id="para">Hello World</p>
```

```
<script>
  var p = document.getElementById('para');
  p.id = 'special';
</script>
```


■ آشنایی با DOM

– <http://www.w3schools.com/html/dom/>

■ مرجع کامل جاوااسکریپت و DOM

– <http://www.w3schools.com/jsref>